A°. 1873 N°. 9.

PUBLICATIE-BLAD.

VERORDENING,

regelende het Onderwys in de Kolonie Curaçao.

IN NAAM DES KONINGS!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende, dat ingevolge art. 181 van het Reglement op het beleid der Regering in de kolonie Curaçao, de regeling van het onderwys geschiedt by koloniale verordening en het noodzakelyk is aan die bepaling gevolg te geven.

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening:

TITEL I.
Algemeene bepalingen.

Art. 1.

Het onderwys wordt onderscheiden in gewoon, en meer uitgebreid onderwys. Het gewoon onderwys omvat:

a. het lezen,
b. het schryven,
c. het rekenen,
d. de beginselen der Nederlandsche taal,
e. die der aardrykskunde,
f. die der geschiedenis,
g. die der kennis van de natuur,
h. die der vormleer,
i. het zingen.

Tot het meer uitgebreid onderwys wordt gerekend:

k. de beginselen der kennis van de levende talen,
l. die der wiskunde,
m. de gymnastiek,
n. het teekenen,
o. de handwerken voor meisjes.

Art. 2.

Onderwys wordt gegeven in scholen en in de woningen der onders of voogden van de kinderen.

Het eerste is school-, het laatste huisonderwys.

Onderwys aan de kinderen van ten hoogste 3 gezinnen gezamenlyk, wordt nog als huisonderwys beschouwd.

Art. 3.

De scholen worden onderscheiden in openbare en byzondere scholen.

Openbare scholen zyn die opgerigt en onderhouden door de kolonie; de overige zyn byzondere scholen.

Aan byzondere scholen kan van wege de kolonie subsidie worden verleend onder zoodanige voorwaarden, als het koloniaal bestuur noodig acht.

Deze subsidie wordt jaarlyks op de Koloniale huishoudelyke begrooting gebragt.

Byzondere scholen aldus gesubsidieerd zyn gelyk de openbare scholen voor alle kinderen, zonder onderscheid van godsdienstige gezindheid toegankelyk.

Op de onderwyzers van de openbare en gesubsidieerde byzondere scholen zyn toepasselyk het 1e. en 2e. lid van art. 19.

Art. 4.

Geen onderwys wordt gegeven in lokalen die door de plaatselyke Schoolcommissie verklaard zyn voor de gezondheid schadelyk te wezen of van onvoldoende ruimte voor het aantal schoolgaande kinderen.

Indien in hare uitspraak niet wordt berust, beslist de Raad van Bestuur na ingewonnen rapport van de plaatselyke Geneeskundige Commissie.

Art. 5.

Het schoolonderwys wordt gegeven door onderwyzers, onderwyzeressen en kweekelingen, zoo mannelyke als vrouwelyke.

Kweekelingen zyn zy, die nog geen examen als onderwyzer of onderwyzeres hebbende gedaan, by het schoolonderwys behulpzaam zyn.

Art. 6.

Niemand mag onderwys geven die niet in het bezit is der by deze verordening gevorderde bewyzen van bekwaamheid en zedelykheid.

Vreemdelingen behoeven bovendien de byzondere vergunning van den Gouverneur.

Art. 7.

De bepalingen van het voorgaande artikel zyn niet toepasselyk:

a. op de kweekelingen voor zooveel betreft het onderwys in de school waarin zy werkzaam zyn.

b. op hen die aan de kinderen van slechts één gezin onderwys geven.

c. op hen die van het geven van onderwys geen beroep makende en zich zonder geldelyke belooning daartoe bereid verklarende, van den Gouverneur vergunning hebben verkregen tot het geven van onderwys.

d. de candidaten en doctoren in de letteren voor zooveel zy door hunne graden op een der Nederlandsche hoogescholen verkregen, bevoegd zyn onderwys te geven in een of eenige vakken vermeld in art. 1, mits overleggende een bewys van zedelykheid.

Art. 8.

Ieder die onderwys geeft zonder daartoe bevoegd te zyn of in stryd met het 1e lid van art. 4. wordt voor de eerste maal gestraft met eene boete van *f* 25.— tot *f* 50.—, voor de tweede maal met eene boete van *f* 50 — tot *f* 100.— en gevangenisstraf van 8 tot 14 dagen te zamen of afzonderlyk en vervolgens telkens met gevangenis van eene tot zes maanden.

Artt. 24 en 41 van het Wetboek van Strafregt zyn ten deze toepasselyk.

Art. 9

De bevoegdheid tot het geven van onderwys vervalt voor hem die by een eindvonnis is veroordeeld :

a. wegens misdaad.

b. wegens diefstal, opligting, meineed, misbruik van vertrouwen of aantasting der zeden.

By ergerlyk levensgedrag of wanneer hy by het geven van onderwys, leeringen verspreidt strydig met de goede zeden of aansporende tot ongehoorzaamheid aan de wetten des lands, kan de onderwyzer door den Gouverneur worden verklaard zyne bevoegdheid tot het geven van onderwys verloren te hebben.

Art. 10.

Die de bevoegdheid tot het geven van onderwys verloren heeft kan haar niet terugkrygen.

In het geval omschreven in het laatste lid van het voorgaande artikel, kan zy door den Gouverneur worden teruggegeven.

Art. 11.

De bepalingen dezer verordening omtrent de onderwyzers zyn insgelyks op de onderwyzeressen van toepassing voor zoo verre zy voor deze geene uitzonderingen behelst.

Art. 12.

Deze verordening is niet toepasselyk :

a. op hen die uitsluitend onderwys geven in een der vakken vermeld onder *i, m, n* en *o* van art. 1 en op de daarvoor bestemde scholen.

b. op militaire onderwyzers en het onderwys door hen gegeven aan militairen.

TITEL II.

Van het openbaar onderwys.

§ 1. *Van de scholen.*

Art. 13.

Op elk der eilanden van de kolonie wordt zooveel de middelen gedoogen onderwys gegeven in scholen, toegankelyk voor alle kinderen, zonder onderscheid van godsdienstige gezindheid.

Het onderwys omvat ten minste de vakken vermeld onder *a—i* van art. 1.

Waar behoefte aan uitbreiding bestaat en deze mogelyk is, worden een, meer, of alle vakken onder *k—o* van art. 1 vermeld in het onderwys opgenomen.

Art. 14.

Het Bestuur bepaalt het getal der scholen.

§ 2. *Van de Onderwyzers.*

Art. 15.

Wanneer het getal der leerlingen op eene school meer dan 50 bedraagt, wordt de onderwyzer bygestaan door een kweekeling; meer dan 100, door twee kweekelingen.

Boven dit getal wordt hy telkens voor 50 leerlingen door een kweekeling bygestaan.

Art. 16.

Er zyn 4 klassen van onderwyzers, als:

met eene	jaarwedde	van	*f*	1000.—
„	„	„	„	1400.—
„	„	„	„	1800.—
„	„	„	„	2200.—

Zy genieten geen vrye woning.

Indien van Gouvernementswege, in hunne huisvesting wordt voorzien, ondergaat hunne jaarwedde eene vermindering van *f* 200.—

De onderwyzers gaan niet tot een hoogere klasse over dan, na ten minste 5 jaren in de voorafgaande werkzaam te zyn geweest en ten genoege van de Schoolcommissie en het Bestuur voldoende blyken van yver en naauwgezette pligtsbetrachting te hebben gegeven.

Aan elken kweekeling bedoeld in het voorgaand artikel wordt eene jaarlyksche toelage van *f* 300.— tot *f* 600.— verleend, ter beoordeeling der plaatselyke Schoolcommissie.

Art. 17.

Om als onderwyzer of onderwyzeres benoemd te kunnen worden, wordt vereischt het bezit:

a. eener acte van bekwaamheid tot het geven van schoolonderwys.

b. van een getuigschrift van goed zedelyk gedrag ten genoege van de plaatselyke Schoolcommissie.

Art. 18.

De onderwyzers worden benoemd, geschorst en ontslagen door den Gouverneur, na gehoord te hebben de plaatselyke Schoolcommissie.

Schorsing geschiedt uiterlyk voor 3 maanden, en met gedeeltelyk of geheel verlies der bezoldiging, gedurende het buiten dienst blyven.

Het benoemen en ontslaan der kweekelingen geschiedt door de Schoolcommissie.

Art. 19.

Het schoolonderwys wordt, onder het aanleeren van gepaste en nuttige kundigheden, dienstbaar gemaakt aan de ontwikkeling van de verstandelyke vermogens der kinderen en aan hunne opleiding tot alle maatschappelyke deugden.

De onderwyzer onthoudt zich van iets te leeren, te doen of toe te laten, wat strydig is met den eerbied, verschuldigd aan de godsdienstige begrippen van andersdenkenden.

Het geven van onderwys in de godsdienst wordt overgelaten aan de kerkgenootschappen.

Art. 20.

De onderwyzers bekleeden geene ambten of bedieningen dan met goedkeuring van den Gouverneur die vooraf de plaatselyke Schoolcommissie hoort.

Zy dryven geen handel, doen geen nering, noch oefenen eenig beroep uit; dit verbod is mede toepasselyk op de leden van het gezin der onderwyzers, voor zoo verre het verbodene, ten huize van dezen zou geschieden.

Art. 21.

Volgens de voor ambtenaren bestaande of nader vasttestellen bepalingen wordt aan de onderwyzers en aan hunne weduwen en wettige of gewettigde weezen pensioen verleend, en hebben zy aanspraak op binnen- en buitenlandsche verloven.

§ 3. *Van de kosten van het onderwys.*

Art. 22.

De kolonie voorziet in de kosten van haar onderwys, welke jaarlyks door het Bestuur op de Koloniale Huishoudelyke Begrooting worden gebragt.

Art. 23.

Die kosten zyn:

a. de jaarwedden der onderwyzers,
b. de toelagen der kweekelingen,
c. de kosten van het oprigten en in stand houden of het huren der schoolgebouwen,
d. die van het aanschaffen en onderhouden der schoolmeubelen en der schoolboeken en schoolbehoeften der leerlingen,
e. die van drinkwater voor de leerlingen en het schoonhouden der schoollokalen.

Art. 24.

Ter tegemoetkoming in deze kosten kan ten behoeve der Koloniale Kas eene bydrage voor ieder schoolgaand kind, niet tot de onvermogende behoorende, worden geheven.

Art. 25.

Het invoeren, wyzigen of afschaffen van schoolgeld geschiedt door de plaatselyke Schoolcommissie en wordt aan de goedkeuring van den Gouverneur onderworpen.

TITEL III.

Van het byzonder Onderwys.

Art. 26.

Tot het geven van byzonder schoolonderwys of van huisonderwys op eenig eiland der kolonie, wordt vereischt het bezit:

a. eener acte van bekwaamheid,
b. van gelyk getuigschrift als in art. 17 letter *b* is vermeld.

De vergunning tot het geven van onderwys wordt hierop verleend door den Gouverneur, na gehoord te hebben de respectieve Schoolcommissies.

TITEL IV.

Van de acten van bekwaamheid tot het geven van onderwys.

Art. 27.

De acten van bekwaamheid om toegelaten te worden, tot het geven van school- en van huisonderwys worden verkregen door het afleggen van examens.

De acte van bekwaamheid geldt slechts voor het eiland waar het examen is afgelegd,

Zy echter, die voorzien zyn van acten van bekwaamheid in Nederland of te Curaçao afgegeven, worden op alle eilanden der kolonie tot het geven van onderwys toegelaten.

Acten van bekwaamheid buiten Nederland afgegeven worden onderworpen aan het oordeel der Schoolcommissie, welke zal bepalen of dezelve al of niet voldoende zyn.

Art. 28.

De examens worden afgenomen door de Schoolcommissies op elk der eilanden gevestigd. Zy zyn bevoegd zich door deskundigen te doen bystaan.

De examens worden in het openbaar gehouden, met uitzondering van die der onderwyzeressen,

Art. 29.

Om tot het examen van onderwyzer of onderwyzeres te worden toegelaten, moet men den ouderdom van 18 jaren hebben bereikt.

Art. 30.

Voor het examen ter verkryging eener acte van bekwaamheid als schoolonderwyzer of schoolonderwyzeres wordt gevorderd :

goed lezen en schryven,

voldoende kennis der zinsontleding, der spelregels en eerste gronden der Nederlandsche taal,

vaardigheid om zich zoowel mondeling als schriftelyk, juist en gemakkelyk uit te drukken,

beginselen der vormleer,

rekenen, zoowel met geheele getallen als gewone en tiendeelige breuken toegepast op munten, maten en gewigten,

aardrykskunde en geschiedenis,

beginselen van de kennis der natuur,

theorie van het zingen,

beginselen van onderwys en opvoeding.

Art. 31.

Zy die eene der acten verlangen of reeds verkregen hebben in het voorgaand artikel genoemd, worden op hun verzoek daarenboven onderworpen aan een examen in een of meerder vakken vermeld onder *k—o* van art. 1.

Art. 32.

Het examen ter verkryging eener acte van bekwaamheid als huisonderwyzer of huisonderwyzeres loopt over een of meer der vakken vermeld in art. 1.

Daarby wordt althans gelyke kennis als van den schoolonderwyzer gevorderd.

Art. 33.

Wanneer het examen naar genoegen der Commissie is afgelegd wordt door haar aan den geëxamineerde, de verlangde acte uitgereikt.

Op de acte van bekwaamheid tot het geven van onderwys worden tevens het vak of de vakken van het meer uitgebreid onderwys aangeteekend, waarin met gunstig gevolg examen is afgelegd.

Art. 34.

De acte van bekwaamheid wordt uitgereikt, tegen betaling van: vyf gulden voor die van schoolonderwyzer of schoolonderwyzeres, drie gulden voor die van huisonderwyzer of huisonderwyzeres.

Deze gelden worden in de Koloniale Kas gestort.

Art. 35.

De acten van bekwaamheid voor het schoolonderwys gelden ook voor het huisonderwys. Die voor het huisonderwys geven tevens de bevoegdheid om in eene school onderrigt te geven in een of meer der vakken waarvoor eene akte van bekwaamheid verkregen is.

TITEL V.
Van het toezigt op het Onderwys.

Art. 36.

Het toezigt op het onderwys is onder het oppertoezigt van den Gouverneur opgedragen aan plaatselyke Schoolcommissiën.

Art. 37.

De Schoolcommissie op het eiland Curaçao bestaat uit 8 leden, welke door den Gouverneur worden benoemd.

Zy kiest uit haar midden een Voorzitter, Secretaris en Administrateur.

Nadat voor de eerste maal door loting onderling van de 8 leden hunne volgorde bepaald zal zyn, treden jaarlyks en wel op den 1 April van elk jaar de twee oudste leden af.

De aftredenden zyn weder benoembaar.

Art. 38.

Op de overige eilanden der kolonie, treden de Raden van Politie op als plaatselyke Schoolcommissie. De Gezaghebber is President, een der leden belast zich met de functien van Secretaris tevens Administrateur.

Art. 39.

De leden der plaatselyke Schoolcommissie zyn bevoegd van de overtredingen dezer en later te maken verordeningen op het onderwys proces-verbaal op te maken.

Art. 40.

Alle scholen waar onderwys wordt gegeven, zoo openbaar als byzonder, zyn steeds toegankelyk voor de leden der plaatselyke Schoolcommissie. De onderwyzers zyn gehouden hun de verlangde inlichtingen te geven omtrent de school en het onderwys. Weigering in deze wordt gestraft met eene boete van *f* 25.— of gevangenisstraf van drie dagen en by herhaling telkens met beide straffen te zamen.

Artt. 24 en 41 van het Wetboek van Strafregt zyn ten deze toepasselyk.

Art. 41.

De plaatselyke Schoolcommissien houden een naauwkeurig toezigt op alle scholen van het eiland waar onderwys gegeven wordt en bezoeken die ten minste twee malen 's jaars, hetzy gezamenlyk, hetzy door Commissien uit haar midden. Zy zorgen dat de verordeningen op het onderwys stipt worden nagekomen. Zy houden aanteekening van het onderwyzend personeel, van het getal der leerlingen en van den staat van het onderwys. Zy zenden jaarlyks vóór den 1 February aan den Gouverneur een beredeneerd verslag van den toestand van het onderwys.

Art. 42.

De plaatselyke Schoolcommissiën verleenen aan de onderwyzers, die hare voorlichting, hulp of medewerking vragen, allen mogelyken bystand.

Zy beyveren zich, den bloei van het onderwys naar vermogen te behartigen.

TITEL VI.

Overgangsbepalingen.

Art. 43.

De onderwyzers en onderwyzeressen, zoo openbare als byzondere, die, op het tydstip van het in werking treden dezer verordening, wettig in die betrekkingen zyn, behoeven om daarin voort te gaan, geene herbenoeming of erkenning.

Art. 44.

De jaarwedden van alle, tydens het in werking treden dezer verordening dienstdoende openbare onderwyzers en onderwyzeressen worden, zoolang zy hunne betrekking bekleeden, in geen geval tot een minder bedrag geregeld, dan hetgeen zy thans genieten.

Art. 45.

De voorschriften dezer verordening zyn voorloopig mede van toepassing op alles wat betreft het verder voortgezet onderwys in de levende talen en in de wis- en natuurkunde.

Slotartikel.

Art. 46.

By het in werking treden dezer verordening vervallen alle bepalingen regelende het onderwys en de zamenstelling van Schoolcommissien in de kolonie Curaçao; — de bestaande Schoolcommissien worden ontbonden en vervangen door het schooltoezigt ingevolge deze verordening.

Gegeven te Curaçao den 12 Maart 1873.

H. F. G. WAGNER.

De Gouvernements Secretaris,
W. B. MELLINK.

Uitgegeven den 11 July 1873.

De Gouvernements Secretaris,
W. B. MELLINK.